

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA ZAMONAVIY TA'LIM TEKNOLOGIYALARI

Ergashev Erkin G'ulomovich

Toshkent viloyati Piskent tumani

26-maktab jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi

erkiner@bk.ru

Raxmonqulova Nilufar Shuxratovna

Toshkent viloyati Piskent tumani

6-maktab jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada jismoniy tarbiya darslarida zamonaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanishning samarali jihatlari, ahamiyati, shuningdek ta'lim sifatini ta'minlashga xizmat qiluvchi bir nechta ta'lim texnologiyalar haqida batafsil bayon etilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim texnologiyalari, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasi, darajani farqlash texnologiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

АННОТАЦИЯ

В данной статье подробно описаны эффективные аспекты и важность использования современных образовательных технологий на занятиях по физической культуре, а также несколько образовательных технологий, служащих для обеспечения качества образования.

Ключевые слова: образовательные технологии, личностно-ориентированная образовательная технология, технология уровневой дифференциации, информационно-коммуникационные технологии.

ABSTRACT

This article describes in detail the effective aspects and importance of using modern educational technologies in physical education classes, as well as several educational technologies that serve to ensure the quality of education.

Key words: educational technologies, person-oriented educational technology, level differentiation technology, information and communication technologies.

KIRISH:

Maktab amaliyotida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini faollashtirishni ta'minlash uchun turli xil pedagogik texnologiyalar qo'llaniladi. Biz jismoniy tarbiya o'qituvchilari tomonidan qo'llaniladiganlarga to'xtalamiz.

1. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasi:

O'quvchilarga yo'naltirilgan ta'lim masalasini ishlab chiqmasdan turib, jismoniy tarbiyaning zamonaviy darsini o'tkazish va uning samaradorligini oshirish mumkin emas.

Jismoniy tarbiya fanidan ham past, ham yuqori natijalarga erishgan o'quvchilar uchun O'quvchilarga yo'naltirilgan va tabaqalashtirilgan yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Harakat sifatlarining past darajada rivojlanishi ko'pincha o'quvchilarning jismoniy tarbiyadagi muvaffaqiyatsizligining asosiy sabablaridan biri bo'lib, yuqori darajadagi o'quvchilar o'rtacha o'quvchi uchun mo'ljallangan darslarga qiziqmaydilar.

O'quvchilarni asosiy va tayyorgarlik guruhlariga bo'lishdan tashqari, deyarli har bir sinfda shartli ravishda bolalarni yana bir nechta guruhlariga (toifalarga) bo'lish mumkin:

- mutlaqo sog'lom bolalar, lekin ishlashga tayyor emaslar;
- kasallik tufayli vaqtincha tayyorgarlik guruhiga o'tkazilgan bolalar;
- jismonan kam rivojlangan, masxara qilishdan qo'rqadigan bolalar yakkalanib qolishadi;

- Jismoniy jihatdan yaxshi rivojlangan bolalar, agar ular uchun bu juda oson va qiziq bo'lmasa, sinfda o'qish istagi yo'qolishi mumkin.

Shuning uchun vazifalarni ham, mazmunini ham, dastur materialini o'zlashtirish tezligini ham, yutuqlarni baholashni ham farqlash kerak.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim mazmuni - bu harakat harakatlarini tabaqalashtirilgan tayyorlash, jismoniy fazilatlarni rivojlantirish, bilim va uslubiy ko'nikmalarni shakllantirish, ta'lim jarayonini boshqarish, jismoniy barkamollikka erishishni ta'minlashning pedagogik texnologiyalari majmuidir.

2. Darajani farqlash texnologiyasi:

Ta'lim maktablarida o'quvchilarning jismoniy tarbiyasini takomillashtirishning yo'nalishlaridan biri jismoniy tarbiya darslarida tabaqalashtirilgan yondashuvdan foydalanish ta'lim va tarbiya jarayonini optimallashtirishning muhim shartidir. O'qitishda o'quvchilarga tabaqalashtirilgan yondashuv zarurligi yangi g'oya emas, afsuski, amalda kerakli darajada amalga oshirilmagan. Darsni tabaqalashtirilgan ta'lim masalasini ishlab chiqmasdan turib, darsni yanada takomillashtirish va samaradorligini oshirish mumkin emas. Sinflarda ko'pincha turli darajadagi jismoniy tayyorgarlik va psixologik fazilatlarga ega bo'lgan bolalar tanlanadi. Bu barcha o'quvchilar bilan ishlashning yagona talablari va usullarini qo'llash sharti bilan jismoniy tarbiya darslari samaradorligini pasayishiga sabab bo'ladi. Bu erda darajani farqlash texnologiyasining elementlari yordam beradi:

- darsda tayyorgarlik darajasini, rivojlanish darajasini, fikrlash va fanga bo'lgan kognitiv qiziqishning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda topshiriqlar berish;

- baholashda nafaqat erishilgan natijani, balki o'quvchining jismoniy tayyorgarligining o'zgarishlar dinamikasini ham hisobga olish;

- darsni tashkil etishda hisobga olinadigan salomatlik holatini hisobga olgan holda tibbiy guruhlariga taqsimlash:

- maxsus tibbiy guruh o'quvchilari uchun alohida topshiriq beriladi;

- sog'lig'iga ko'ra darsdan bo'shatilgan o'quvchilar uchun insho mavzulari ishlab chiqilgan va tasdiqlangan;

- o'rta bo'g'in o'quvchilari sportning turli turlari (voleybol, futbol, stol tennisi) bo'yicha qo'shimcha mashg'ulotlarga hamda maktab ichidagi musobaqalarga jalb etiladi;

- iqtidorli o'quvchilar shahar va viloyat miqyosida o'tkaziladigan tanlovlarda muvaffaqiyatli ishtirok etmoqda.

Jismoniy tayyorgarlikni baholashda maksimal natija ham, natijaning oshishi ham hisobga olinadi. Bundan tashqari, individual yutuqlar katta ahamiyatga ega.

3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari:

Jamiyat taraqqiyoti bugungi kunda hayotning barcha jabhalarida yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish zaruratini taqozo etmoqda. Hozirgi vaqtda uyda, maktabda kompyuter endi hashamat emas, balki ish uchun vositadir. Jismoniy tarbiya darslarida AKT vositalaridan foydalanish shartmi? Mos keladimi? Zero, jismoniy tarbiya, eng avvalo, harakatdir.

Darsda o'qituvchining vazifasi har bir o'quvchiga o'z faolligini, ijodkorligini ko'rsatishga, o'quvchining harakat va kognitiv faoliyatini faollashtirishga imkon beradigan o'qitish usullarini tanlashdir. Yangi axborot texnologiyalari, Internet-resurslardan foydalanish ko'plab muammolarni hal qilishda va jismoniy tarbiya darslarida maksimal natijalarga erishish imkonini beradi.

Ishtirokchilarning sog'lig'i va jismoniy tayyorgarligi darajasini diagnostika qilish muammolarini hal qilish imkonini beradi .

Darsda taqdimotlardan foydalanish nazariy materialni batafsilroq va ko'rgazmali tarzda taqdim etish imkonini beradi, bu esa o'quv jarayonini eng samarali qiladi.

Shuningdek, taqdimot yordamida sport o'yinlari qoidalarini, o'yinchilarning taktik harakatlarini tushuntirish, tarixiy voqealarni, sportchilarning tarjimai hollarini

rang-barang tarzda taqdim etish mumkin. Ma'lumotlarning vizual diapazoni mavjudligi uni xotirada tuzatishga imkon beradi.

Umumiy rivojlanish mashqlari (URM) to'plamlari bilan flesh taqdimotlar va videolarni yaratish o'qituvchining yordamchilari bo'lishi mumkin. Bunday materialdan fan o'qituvchilari ertalabki mashg'ulotlarda ham foydalanishlari mumkin.

Uy vazifasi turlaridan biri bu "Sog'lom turmush tarzi va men", "Chiniqtirish usullari", "Zararli odatlar", "Gimnastika" va hokazo mavzularda taqdimotlar yaratish mumkin. Bolalar bunday vazifalarni mustaqil ravishda ham, guruhlarda ham bajarishlari mumkin, bu ularga loyihalarni amalga oshirishga o'tish imkonini beradi.

Darsda o'quvchilar bilimini tekshirish va mustahkamlash maqsadida test sinovlarini o'tkazish ham mumkin.

AKT dan sinfdan tashqari ishlarda ham foydalanish mumkin: jamoalar taqdimoti, musobaqalarni loyihalash, musobaqalar tavsifi va boshqalar.

NATIJALAR

Jismoniy tarbiya darslarida o'qitish uslublarini mujassamlashtirgan holda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligini oshirish metodi va vositalari. Hozirgi kunda barcha pedagoglar singari jismoniy tarbiya o'qituvchilariga ham darslarni zamonaviy pedagogik talablar asosida tashkil etish, darsga innovatsion yondashuvni, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatishni dars davomida shakllantirish kabi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalanishni talab etadi.

Bu zamonaviy texnologiyalar – ta'lim jarayonida o'quvchilar hamda o'qituvchi o'rtasidagi faollikni oshirish orqali o'quvchilarni jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarida, bilimlarni o'zlashtirishini faollashtirish, shaxsiy sifatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, hozirgi kungacha umumta'lim maktablarida zamonaviy texnologiyaning mukammal tizimi ishlab chiqilmagan. Shu bilan birga ushbu tizimning zaruriyati davr taqozosidir, zero zamonaviy texnologiya o'quvchilarning bilimini, ko'nikma va malakalarini ma'lum bir tizim asosida o'zlashtirish samaradorligini oshiruvchi jarayondir.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalar orqali o'qishning vazifalari, mazmuni, uslublari, vositalari, tashkil etilishi shakllari va natijalarida o'z aksini topishi kerak.

O'quvchilarda jismoniy tarbiya fanini o'qishda zamonaviy ta'lim texnologiyalar orqali nazariy va amaliy bilimlarni oshirish muhim ilmiy, pedagogik muammo hisoblanadi. Buning uchun, yangi o'qitish metodlari, jumladan zamonaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanish zarur bo'ladi.

Shunday qilib, jismoniy tarbiya o'qituvchisini yangi talablar sharoitida o'quv jarayonini loyihalash nafaqat ta'lim natijalarini rejalashtirishga, balki ta'lim mazmuni, usullari, shakllari va texnologiyalarini tanlashga boshqa yondashuvlarni ham nazarda tutadi. Jismoniy tarbiyada zamonaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanish, eng avvalo, jismoniy tarbiya va sportga qiziqishni oshirish maqsadida pedagogik jarayonga ijodiy yondashishdir. Bu salomatlikni saqlash uchun o'quv jarayoni darajasini oshirish vazifasi bilan bog'liq va bizning asosiy maqsadimizdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI (REFERENCES)

1. Selevko G.K. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari: Darslik. - M.: Xalq ta'limi, 1998 yil (Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998 г.) / (Selevko G.K. Modern educational technologies: Textbook. - M.: Public education, 1998).
2. Lukyanenko V.P. Bepalko V.P. Pedagogik texnologiyaning tarkibiy qismlari. - M.: Ma'rifat, 1999 yil (Лукьяненко В.П. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М.: Просвещение, 1999 г.) / (Lukyanenko V.P. Bepalko V.P. Components of pedagogical technology. - M.: Enlightenment, 1999)
3. Piraxunova F.N., Nazirov A.X. O'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari. Uslubiy qo'llanma. –T.: "IQTISOD-MOLIYA". 2008, 3-48 bet. (Пирахунова Ф.Н., Назиров А.Х. Новые педагогические технологии обучения. Методическое руководство. - Т.: "ЭКОНОМИКА-ФИНАНСЫ". 2008, стр. 3-48.) (Pirakhunova F.N., Nazirov A.Kh. New pedagogical technologies of teaching. Methodical guide. - T.: "ECONOMY-FINANCE". 2008, pp. 3-48.)
4. Mirzakarimov Yu. A. (2021) *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1 (Special Issue 4), 25-30. (Мирзакаримов Ю. А. (2021) Восточный ренессанс: инновационные, образовательные, естественные и социальные науки, 1 (Спецвыпуск 4), 25-30.) / (Mirzakarimov Yu. A. (2021) *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1 (Special Issue 4), 25-30).
5. Abdullayeva O'. X. (2022) *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (Special Issue 5/2), 187-193. (Абдуллаева О. Х. (2022) Восточный ренессанс: инновационные, образовательные, естественные и социальные науки, 2 (спецвыпуск 5/2), 187-193.) / (Abdullayeva O. X. (2022) *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (Special Issue 5/2), 187-193.)
6. Chaytsev V.G., Pronina C.V. Maktab o'quvchilari uchun jismoniy tarbiyaning yangi texnologiyalari. Amaliy qo'llanma. - M., 2007. Darslik. (Чайцев В.Г.,

Пронина Ч.В. Новые технологии ФВ школьников. Практическое пособие. - М., 2007 г. Учебное пособие) / (Chaytsev V.G., Pronina C.V. New technologies of physical education for schoolchildren. Practical guide. - M., 2007. Textbook).

7. Smesova G.N. Jismoniy tarbiya darslarida zamonaviy o'quv va innovatsion texnologiyalar. Maqola. (Смесова Г.Н. Современные образовательные и инновационные технологии на уроках физической культуры. Статья) / (Smesova G.N. Modern educational and innovative technologies at physical culture lessons. Article).